

A jövő tudósai

Tisztelt Olvasó!

A kutatók utánpótlásával – fiatal tudósokkal foglalkozó melléklet 22. számában két nagy jelentőségű tehetséggondozási konferenciáról számolunk be. Kérjük, ha az ifjú kutatókkal vagy a nők tudományban betöltött helyzeté-

A MAGYAR TÁRSADALOM A TEHETSÉG SZOLGÁLATÁBAN KÖZOKTATÁSI KONFERENCIA

A Magyar Tehetségszolgáltató Szervezetek Szövetsége 2008-ban hirdette meg a tehetséggondozással kapcsolatos konferenciasorozatot az alábbi célokkal:

- Hírt adni arról, hogy széles társadalmi és politikai összefogás született a tehetségek felfedezése, gondozása érdekében: a tehetséggondozás nemzeti ügy.
- Tudatosítani azt, hogy a tehetség nem egy szűk elit magánügye, és a tehetséggondozás nem a társadalomból kiszakadt elitképzés csupán. A feladat az, hogy segítsünk mindenkit abban, hogy megtalálja és kibontsa magában a tehetségét: mindenki tehetséges lehet.
- E konferenciasorozat a közoktatás tehetséggondozásával foglalkozó, 2008. szeptember 26-án megrendezett, győri állomásának szervezői hármast célt fogalmaztak meg előzetesen:
 - Felhívni a figyelmet, hogy a közoktatás a tehetséggondozás legfontosabb színtere.

vel kapcsolatos témákban bármilyen megjegyzése vagy javaslata lenne, keresse meg a melléklet szerkesztőjét, Csermely Pétert a csermely@eok.sote.hu email címen.

Csermely Péter
az MTA doktora

Semmelweis Egyetem Orvosi Végytani Intézet

- Megmutatni azokat a lehetőségeket, amelyekkel segíthetjük a tehetséggondozás kulcsszereplője, a kiváló pedagógus tehetséggondozó munkáját.
- Hozzájárulni a szakmai konszenzus megteremtéséhez a közoktatás tehetséggondozásának vitatott kérdéseiben.

A fenti célok elérését elsőként plenáris előadások segítették. A konferencia elején Ottófi Rudolf, Győr megyei jogú város alpolgármestere és Mentler Mariann, a Nemzeti Tehetségszolgáltató Tanács tagja, a rendező Győri Gyermekepszichológiai és Pedagógiai Tanácsadó Talantum Műhely képviselője köszöntötte a vendégeket. Hiller István oktatási és kulturális miniszter: *Tehetséggondozás a közoktatásban, hagyományok és új lehetőségek* című előadásában többek között arról számolt be, hogy milyen régi és új források állnak rendelkezésre a tehetséggondozáshoz. A növekvő támogatást részben az EU-s források, részben pedig új elképzelések (például a tervek szerint 2009-től kezdve magánszemélyek a saját jövedelemadójuk 1 %-áról rendelkezhetnek úgy is, hogy az az újonnan megalakítandó Nemzeti Tehetség Alapot gazdagítsa) teszik lehetővé.

Sok-sok milliárd forint hangzott el ígéretként, reméljük, hogy ezek döntő többsége a nemes cél megvalósítására fordítódik a következő években.

Csermely Péter, a Nemzeti Tehetségszolgáltató Tanács elnöke *A közoktatás tehetséggondozása és a Nemzeti Tehetségszolgáltató Program* című összefoglalójában vázolta annak a rendkívül széles spektrumú és sikeres munkának az eddigi eredményeit, amelyet – többek között az ő kitarató, áldozatkész munkája segítségével, rengeteg „tehetségbátka” előzetes befektetése révén – a Nemzeti Tehetségszolgáltató Tanács harmadik éve végez a kiemelkedő tehetséggondozás fiatalok tehetséggondozása feltételeinek megteremtéséért. Az előadásból a tehetségszolgáltatóval kapcsolatos néhány fontos kérdés (a tehetség összetevői, tehetségpiramis, tehetségkorfa stb.) ismertetése mellett a tervezett Nemzeti Tehetségszolgáltató Program főbb elemeit is megismerhették a résztvevők. A plenáris előadások sorának záróeseményeként Polonkai Mária, a Magyar Tehetséggondozó Társaság alelnöke a közoktatási tehetséggondozás aktuális vitakérdéseit foglalta össze.

A plenáris előadásokat követő szekcióknak az alábbiakban felsorolt témái is jelezték, hogy a közoktatás tehetséggondozásának területe rendkívül szerteágazó:

- A határon túli és inneni iskolai tehetséggondozás együttműködése (Asztalfő: Somai József, a kolozsvári Nyilas Misi Tehetségtámogató Egyesület elnöke, moderátor: Gajda Attila, a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium igazgatója)
- A kiemelkedő tehetséggondozó tanáregyenységek megbecsülése (Asztalfő: Gabnai Katalin drámatanár, Színház és Filmművészeti Egyetem, moderátor: Titkó István, a debreceni Kossuth Gyakorló Gimnázium igazgatója)

- A művészeti tehetséggondozás kérdései az iskolákban (Asztalfő és moderátor: Fükéné Walter Mária, a pécsi Művészeti Szakközépiskola igazgatója)
- A tehetségazonosításban és -fejlesztésben a pszichológus és a pedagógus feladatai (tehetségazonosítás, diagnosztizálás) (Asztalfő és moderátor: Balogh László, a Magyar Tehetséggondozó Társaság elnöke, valamint Gyarmathy Éva pszichológus, MTA Pszichológiai Intézet)
- A természettudományos tehetséggondozás kérdései az iskolákban (Asztalfő és moderátor: Fodor Erika, a Kutató Tanárok Országos Szövetségének elnöke; H. Nagy Anna, ELTE PPK, valamint asztalfő: Polonkai Mária MTT alelnök, moderátor: Pákó Gyula, az ELTE ACSJ Gyakorló Gimnázium kutató tanára)
- Az iskola tehetségei és a környezet (fenn tartók, szülők, együttműködő partnerek) (Asztalfő és moderátor: Varga László, takaharkányi polgármester)
- Bölcsődei, óvodai tehetséggondozás (Asztalfő és moderátor: Heimann Ilona docens, ELTE; asztalfő: Csermely Péter, a Nemzeti Tehetségszolgáltató Tanács elnöke, moderátor: Pirók Mónika, óvodapedagógus)
- Esélyteremtő tehetséggondozás: hátrányos helyzetűek, romák, területi különbségek (Asztalfő és moderátor: Csovcsics Erika, a Gandhi Gimnázium igazgatója, valamint Fuszek Csilla, a Csányi Alapítvány ügyvezető igazgatója)
- Iskolai tehetséggondozás a sportban (Asztalfő: Monspart Sarolta, tájfutó világbajnok, moderátor: Varga András, a Schulek Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Műszaki Szakközépiskola igazgatója és a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének alelnöke)

- Tehetséggondozás a kollégiumokban (Asztalfő: Bakóczy Szilvia, Tihanyi Alapítvány, moderátor: Ónodi Szabolcs, a bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium igazgatója)
- Tehetséggondozás a szakképzésben (Asztalfő és moderátor: Szilágyi János igazgató, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara oktatási igazgatója)
- Tehetséggondozó iskolák, iskola-hálózatok (Asztalfő: Hámoriné Váczy Zsuzsa, OKM osztályvezető, moderátor: Veres Pál, a miskolci Földes Gimnázium igazgatója, az Arany János Tehetséggondozó Program Iskolái Szövetségének elnöke, valamint asztalfő: Kormos Dénes országgyűlési képviselő, asztalfő és moderátor: Hátori Veronika igazgató, Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Gimnázium)

A konferencián megjelentek tulajdonképpen csak ilyen „egyszerű” kérdésekre keresték a választ, mint hogy:

- Melyik életkorban kell kezdeni a tehetséggondozást?
- Kit tekintünk tehetségesnek?
- Hányféle tehetség van?
- Milyen súllyal kell foglalkozni a hátrányos helyzetűek tehetséggondozásával?
- Lehet-e a leszakadó rétegek gyermekeivel való foglalkozást és a kiemelkedő tehetséggel való foglalkozást egymással párhuzamosan végezni?
- Hogyan lehet a pedagógus pályára csábítani sok tehetséges fiatal? Hogyan lehet a felsőoktatás pedagógusképzésében megfelelő hangsúlyt fektetni a tehetséggondozásra való felkészítésre?
- Hogyan lehet jobban elismerni a tehetséggondozó pedagógusok munkáját? Stb. stb.

A szakmai kerekasztalok vitáiban több olyan probléma is megfogalmazódott, amelyek

megoldása közös feladatot ad a jövőben. Ezek közül a teljesség igénye nélkül néhány:

Hiányzik a tehetségek nyomon követése. A különféle nevelési és oktatási intézmények között nincs meg a szakmai kapcsolat. Ez nem segíti a tehetségek fejlesztésének folyamatosságát.

Az intézményeken belüli tehetséggondozáson túl keresni kell kiegészítő programokat is a magasabb szintű fejlesztéshez. Összetett tehetséggondozási hálózatra van szükség.

A pedagógusok tehetséggondozó módszertani kultúrája sok esetben meglehetősen szegényes. Különösen a kora gyermekkori tehetségfejlesztésben kell több szakmai és módszertani segítség. Ebben nagy haszna lenne egy módszertani adatbank létrehozásának.

A résztvevők véleménye szerint a tehetségek azonosításában komplex és kíméletes megközelítés szükséges. Nemcsak az egyén képességeit, de egész személyiségét, annak változásait figyelembe vevő eljárások kellene.

A tehetségek ellátásában a kiemelkedő képességek azonosítása, a másságból adódó problémák kezelése, a pedagógusok szemléletváltozása, szakmai-módszertani tudásuk gazdagítása különösen fontos.

A tehetségpedagógiának minden pedagógus tanulmányaiiban helyet kell kapnia. A tehetségek gondozásához is, de általában véve is megbecsült, szakmájuk iránt elkötelezett rátermett pedagógusokra van szükség.

Motiváló, a diákok aktivitására épülő, színvonalas iskolai oktatással lehet hatékony tehetséggondozást elérni. Fokozottan igaz ez a természettudományos tehetséggondozásra. Több kísérletezés, mérés, iskolán kívüli terepgyakorlat szükséges.

A tehetségek fejlesztése érdekében a szemléletformálásnak meg kell jelennie a családnál, a szülőknél is.

A hátrányos helyzetű tehetséggondozás más módszereket igényel, mint az előnyösebb helyzetben lévő gyerekeké. Különösen a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tehetségfejlesztéséhez kellene a speciális pedagógiai tudáson kívül pluszforrások is. A már meglévő, hátrányos helyzetű tehetségekkel foglalkozó programokat ki kellene szélesíteni folyamatos működtetéssel az alsóbb korcsoportokra is, ugyanis ezen a területen a legnagyobb a tehetségvesztés, és az itt keletkezett hátrányokat sok területen (így például a nyelvi készségek terén) később alig lehet behozni.

Különösen nagy gondot kell fordítani a tehetségfejlesztésben a személyiségfejlesztésre, az önismeret fejlesztésére. Fontos az életviteli ismeretek és jártasságok elsajátíttatása.

A délutáni szekcióbeszámolókat, majd az azt követő hozzászólásokat hallgatva gyakran tapasztaltuk azt, hogy még a tehetséggondozás iránt leginkább elkötelezett szakemberek, pedagógusok, intézményvezetők, fenntartók és politikusok is csak egy nagyon szűk szeletét ismerik a tehetséggondozás terén jelenleg létező hazai és határon túli magyar lehetőségeknek. Mindenki, értelemszerűen, leginkább azt a területet ismeri, amelyiken ő dolgozik, és amelyikkel kapcsolatban személyes tapasztalatai is vannak. Ez azt a tanulságot adja, hogy a létező lehetőségek széleskörű megismeretése legalább olyan fontos cél, mint az

A TEHETSÉGPONTOK ELSŐ ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA DEBRECENBEN

A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács és tagszervezetei 2008 februárjában hirdették meg a Magyar Tehetséggondozás I. Országos Konferenciájának konferenciasorozatát *A magyar*

új tervek kialakítása. A konferencia jó hangulatban, értelmes vitákkal, sok-sok hasznos javaslattal vitte közelebb a résztvevőket a közös nevező megtalálásához, a tehetséggondozás terén kínálgató régi és új lehetőségek minden eddiginél jobb kihasználásához. A résztvevők többsége nagy reményekkel várja a tehetséggondozással kapcsolatos TÁMOP-pályázatok megjelenését.

Egy dolog biztosnak látszik: ahhoz, hogy a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács munkája sikeres legyen, ahhoz, hogy a tervezett közoktatási tehetséggondozó pályázatok az érintettek (a tehetségesek és az őket segítők) többségét elérjék, jelentős mértékű, összehangolt, hatékony kommunikációra van szükség. Mert minden magyar gyermek fontos: a tehetséges is. Határon innen és határon túl.

Kiss Gábor

koordinátor
Kutató Diákokért Alapítvány
kiss.kuttanar@gmail.com

Mentler Mariann

tehetségpedagógiai koordinátor
Győri Kistérségi Pedagógiai és Gyermekpszichológiai Szolgáltató Központ Talentum Műhely
tehetseg@gyorpedpszicho.hu

Sipos János

igazgató
MNÁMK Pedagógiai Intézete, Baja
siposbaja@gmail.com

társadalom a tehetség szolgálatában címmel. E sorozat keretében 2008. szeptember 19-én rendezték meg a Debreceni Egyetemen a Tehetségpontok első országos konferenciáját. Ez a rendezvény a konferenciasorozat kiemelkedő fontosságú állomása volt, hiszen a Tehetségpontok jelenleg még megalakulásuk kezdeti stádiumában vannak, és így működ-